

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для студентів
спеціальності 262 – Правоохоронна діяльність

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри правоохоронної
діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол №1
від 1. 09. 2020 р.

Чернігів 2020 рік

Міжнародно-правові стандарти прав людини. Методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 262 – Правоохоронна діяльність денної форми навчання / Укл. Марущак Н.В. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». – 2020. – 34 с.

Укладач: МАРУЦАК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін, кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: КОЛОМІЄЦЬ НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, професор кафедри кримінального права та правосуддя ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка», д.ю.н.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ»	6
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»	6
1.2. Структура навчальної дисципліни	12
1.3. Система поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»	13
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	18
Тема 1. Поняття та види міжнародно-правових стандартів прав людини	18
Тема 2. Механізм утворення міжнародно-правових стандартів прав людини	20
Тема 3. Боротьба держав проти масових і брутальних порушень прав людини	22
Тема 4. Регіональні угоди і органи з прав людини	23
Тема 5. Міжнародно-правові стандарти окремих прав людини	25
Тема 6. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини правоохоронними та правозахисними органами України	27
Тема 7. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини судовими органами України	29
III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ	31
IV. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА	34

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародно-правові стандарти прав людини» викладається у Національному університеті «Чернігівська політехніка» для підготовки фахівців спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність».

Розбудова демократичного суспільства й правової держави в Україні передбачає, насамперед, забезпечення прав і свобод людини. Це можливо передусім через впровадження міжнародних норм з прав людини у законодавство України та створення механізмів їх реалізації. Проголосивши в Конституції, інших законодавчих актах право людей після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, Україна тим самим взяла зобов'язання привести національні механізми захисту прав людини у відповідність з міжнародними стандартами.

Міжнародно-правові стандарти є результатом тривалої роботи великої кількості держав з вироблення узгоджених позицій у галузі прав людини. Держави спрямовують свою діяльність на дотримання певних універсальних цінностей, забезпечуючи повагу і захист прав людини всіма доступними засобами. Вони відповідальні за виконання своїх зобов'язань в галузі прав і свобод людини перед своїм населенням і міжнародним співтовариством. Україна як незалежна держава приймає участь у розробці міжнародно-правових стандартів прав людини та намагається їх впроваджувати в діяльність суб'єктів публічної влади. Така політика корелюється із положенням статті 18 Конституції України, відповідно до якої зовнішньополітична діяльність нашої держави спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права. Крім цього, принцип відповідності міжнародним стандартам прав і свобод людини закріплений у статтях 3, 5, 6, 8, 9 Основного Закону.

Завдання навчальної дисципліни «Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини» полягають в тому, щоб сформувані у студентів розуміння сучасних проблем правового забезпечення захисту прав людини нормами універсального та регіонального міжнародного права; ознайомити їх з існуючими міжнародно-правовими механізмами захисту прав людини; з принципами, на яких ґрунтуються міжнародні стандарти в галузі прав людини; з міжнародно-правовими зобов'язаннями України у галузі дотримання прав і основних свобод людини.

У відповідності з навчальним планом на семінарські заняття з курсу «Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини» відводиться 14 годин, (тобто 7 занять). На них винесені найважливіші питання курсу.

Метою семінарських занять є допомога студентам у засвоєнні та поглибленні теоретичних знань про міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини як особливу галузь наукового знання. Це допоможе студентам зрозуміти сутність і значення прав людини, їх багатofункціональний характер, діалектику прав людини, їх місце в системі соціальних відносин.

Під час семінарських занять обговорюються теоретичні питання, заслуховуються реферати, розглядаються практичні ситуації. Підготовка до семінарського заняття передбачає значну самостійну роботу, ознайомлення з основними міжнародними актами прийнятими в рамках міждержавних та наднаціональних організацій, опрацювання рекомендованої літератури. Деякі питання курсу повинні розглядатися студентами із врахуванням знань, отриманих на заняттях з філософії, теорії держави і права, конституційного права України, історії держави та права зарубіжних країн.

Виступи доповідачів необхідно уважно слухати, у разі необхідності задавати запитання. Відповіді на запитання повинні бути обґрунтовані, лаконічні, юридично грамотні.

Результати участі кожного студента у семінарських заняттях і його самостійна робота, засвоєння учбового матеріалу оцінюються викладачем. Викладач оцінює якість не лише усної відповіді, доповнення, коментарі, але й якість виконання тестових завдань, вміння швидко дати відповідь на контрольні запитання та запитання, запропоновані для самостійного опрацювання. Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання:

- поточне тестування після вивчення кожної теми;
- оцінка за самостійну роботу;
- оцінка за індивідуальну роботу;
- оцінка за усні відповіді;
- оцінки за ПМК.

Для діагностики знань використовується модульно-рейтингова система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Плани семінарських занять складені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджені з примірною структурою змісту навчального курсу. Ці змістовні модулі охоплюють вісім тем, за результатами вивчення яких проводиться підсумковий модульний контроль. Варіанти підсумкового модульного контролю складаються із завдань планів семінарських занять. Підсумком роботи по опануванню даної дисципліни є залік.

Під час підготовки до семінарських занять студенти повинні використовувати першоджерела і рекомендовану літературу, перелік якої наведений після кожної теми.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи та практичні аспекти міжнародно-правових стандартів прав людини

Тема 1. Поняття та види міжнародно-правових стандартів прав людини

Поняття міжнародно-правових стандартів прав людини. Види міжнародно-правових стандартів прав людини. Перелік прав людини, які підлягають дотриманню в усьому світі. Нормативний зміст загальновідомих прав і свобод людини. Припустимі легальні обмеження прав людини. Юридична природа і обов'язкова сила міжнародних стандартів прав людини.

Класифікація прав людини у сучасному міжнародному праві. Поділ прав людини за галузями регулювання: елементарні права, громадянські права, політичні права, соціально-економічні і культурні права, принцип недискримінації. Поділ прав людини за часом виникнення: перше покоління (елементарні, громадянські, політичні права): друге покоління (соціально-економічні і культурні права): третє покоління (права народів). Поділ прав людини за суб'єктом: індивідуальні (права людини) і колективні (права народів). Поділ прав людини по їх змісту: на позитивні і негативні.

Загальна декларація прав людини 1948 р. про права і свободи, які підлягають дотриманню в усьому світі. Комплексний характер прав особи. Перелік прав і свобод людини в Міжнародних пактах про права людини. Перелік прав і свобод людини в Конвенції про права дитини 1989 р.

Нормативний зміст міжнародних стандартів прав людини відповідно до Міжнародної Хартії прав людини. Міжнародно-правові стандарти громадянських (особистих) прав людини. Міжнародно-правові стандарти економічних, соціальних та культурних прав людини.

Міжнародно-правові стандарти громадянських (особистих) прав людини. Міжнародно-правові стандарти економічних, соціальних та культурних прав людини.

Права людини і науково-технічний прогрес. Повага до приватного життя індивіда і його цілісності і суверенітет держави. Відставання правового регулювання гарантій прав людини від науково-технічного прогресу. Правові гарантії проти використання досягнень електроніки, які можуть спричинити порушення прав людини. Правовий захист індивіда і його фізичної і психічної цілісності від досягнень біології, медицини, біохімії, генетики.

Правові аспекти евтаназії, легального вживання наркотиків, клонування.

Тема 2. Механізм утворення міжнародно-правових стандартів прав людини

Передумови виникнення інституту міжнародного захисту прав людини після Другої світової війни. Положення Статуту ООН про права людини і їх правове значення. Становлення принципу поваги прав людини у сучасному міжнародному публічному праві.

Поняття механізму утворення міжнародно-правових стандартів. Повноваження органів ООН у галузі прав людини: Генеральної Асамблеї, Економічної і Соціальної Ради, Ради Безпеки. Міжнародного Суду, Секретаріату. Допоміжні постійні органи ООН у галузі прав людини: Комісія по правах людини, її Підкомісія по попередженню дискримінації і захисту меншин. Комісія по положенню жінок. Тимчасові допоміжні органи ООН у галузі прав людини. Правова природа документів ООН з прав людини. Головні напрямки співробітництва держав у галузі прав людини у межах ООН.

Кодифікація і розвиток міжнародно-правових норм з прав людини. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини первинними суб'єктами міжнародного права. Механізми імплементації міжнародно-правових актів з прав людини. Термінологічні аспекти імплементації міжнародно-правових прав людини. Концепція здійснення норм міжнародного публічного права. Доктрина співвідношення міжнародного та національного права. Особливості здійснення міжнародно-правових норм з прав людини.

Поняття імплементації міжнародних стандартів прав людини. Система засобів імплементації міжнародних стандартів прав людини. Механізми імплементації міжнародно-правових актів з прав людини. Термінологічні аспекти імплементації міжнародних норм щодо прав людини.

Міжнародні засоби імплементації. Система міжнародних засобів імплементації у рамках ООН. Доповіді держав. Розгляд скарг держав-учасниць конвенції на порушення іншою державою-учасницею своїх зобов'язань у галузі прав людини. Розгляд індивідуальних скарг осіб. Факультативний протокол 1966 р. до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 р. Конвенційні органи міжнародної імплементації стандартів прав людини.

Співвідношення міжнародного і внутрішньо-державного права у забезпеченні прав людини. Принципи невтручання у внутрішні справи держав (п. 7 ст. 2 Статуту ООН) справи виключної компетенції держави. справи, що регулюються виключно нормами міжнародного публічного права. справи, які держави можуть врегулювати за допомогою міжнародно-правових норм.

Національні засоби імплементації. Національні механізми і процедури імплементації міжнародних прав людини. Ратифікація, приведення у відповідність з міжнародними зобов'язаннями законодавства країни, її судової і адміністративної практики.

Імплементація міжнародних стандартів прав людини внаслідок діяльності недержавних організацій. Засоби діяльності недержавних організацій: розслідування брутальних порушень прав людини, публічне обговорення порушень прав людини, публічні доповіді про стан дотримання прав людини, петиції до ООН, інших міжнародних організацій, виявлення фактів, прямі контакти з жертвами порушень прав. Участь недержавних організацій у розробці міжнародно-правових норм у галузі прав людини.

Тема 3. Боротьба держав проти масових і brutальних порушень прав людини

Міжнародно-правова відповідальність і санкції за порушення міжнародних стандартів прав людини. Особливості відповідальності в сучасному міжнародному праві.

Політичні і економічні передумови порушень прав людини. Сутність, і проблеми визначення масштабів порушення прав людини.

Зобов'язання держав дотримуватись міжнародних стандартів прав людини і збереження загального миру і безпеки. Зобов'язання держав дотримуватися міжнародних стандартів прав людини і забезпечення демократії.

Поняття, ознаки та принципи міжнародного судочинства щодо захисту прав і свобод людини. Міжнародний суд ООН та інші суди міжнародного характеру щодо захисту прав і свобод людини. Правовий статус суддів міжнародних судів у сфері прав людини.

Геноцид - тяжкий злочин проти людства. Конвенція про заборону злочину геноциду і покарання за нього 1948 р.

Міжнародна боротьба з расовою дискримінацією. Юридичне поняття расової дискримінації. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. Міжнародна боротьба з ксенофобією, антисемітизмом.

Проект Кодексу злочинів проти миру і безпеки людства. Визначення міжнародних злочинів і злочинів міжнародного характеру. Міжнародно-правове значення проекту Кодексу.

Міжнародний кримінальний суд. Міжнародний трибунал по Югославії. Міжнародний трибунал по Руанді.

Тема 4. Регіональні угоди і органи з прав людини

Особливості регіональних систем захисту прав людини. Необхідність регіональних угод і органів з прав людини. Система регіональних органів у міжнародному механізмі захисту прав людини. Європейська система захисту прав людини. Європейська система правових актів, що визначають міжнародно-правові стандарти захисту прав людини. Рада Європи і Європейський Союз: функції і повноваження з прав людини. Європейська конвенція прав людини 1950 р. і протоколи № 1-11 до неї. Європейський суд з прав людини. Захист прав людини та громадянина в Європейському Союзі.

Міжамериканська система захисту прав людини. Джерела. Механізм для імплементації міжнародних зобов'язань. Функції існуючих органів з прав людини. Порівняння з європейською системою захисту прав людини. Прецеденти.

Регіональні стандарти прав людини щодо переліку прав і свобод. Європейська конвенція про захист прав і свобод 1950 р. і протоколи №1-11. Американська конвенція про права людини 1969 р. Додатковий протокол до Американської конвенції про права людини у галузі економічних, соціальних і культурних прав 1988 р. Протокол до Американської конвенції про права людини про скасування смертної кари 1990 р. Африканська хартія прав людини і прав народів 1981 р. Конвенція СНД про права і основні свободи людини 1995 р.

Тема 5. Міжнародно-правові стандарти окремих прав людини

Міжнародно-правові стандарти прав осіб, що належать до певних груп населення. Міжнародно-правові стандарти прав корінних народів, національних, етнічних, релігійних і мовних меншин. Особливість та співвідношення понять «права людини» і «права народів». Захист прав осіб, що належать до національних та мовних меншин. Захист прав корінних народів.

Нормативний зміст прав народів. Нормативне закріплення переліку прав народів в Статуті ООН, Африканській хартії прав людини і прав народів 1981 р. та інших міжнародних документах. Право народів і націй на рівноправ'я і самовизначення. Право народів на мир. Право народів на розвиток. Право народів на культурний релятивізм. Сучасне розуміння права народів і націй на рівноправ'я і самовизначення. Можливі обмеження прав народів.

Загальне визнання недискримінаційної практики надання пільг окремим групам індивідів для забезпечення їм можливості користування правами людини.

Міжнародно-правові стандарти прав жінок. Принцип рівності чоловіків і жінок. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок 1979 р. Права дитини. Міжнародно-правові стандарти прав дітей. Фізичні і психічні особливості дитини - соціальні передумови додаткового захисту їх прав. Конвенція про права дитини 1989р. Захист прав осіб із інвалідністю. Захист прав мігрантів, що працюють. Захист прав біженців та внутрішньо переміщених осіб. Захист прав пацієнтів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Використання міжнародно-правових стандартів прав людини у правоохоронній діяльності в Україні

Тема 6. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини правоохоронними та правозахисними органами України

Поняття правоохоронної діяльності. Система правоохоронних органів України. Забезпечення прав людини як одне з основних завдань правоохоронних органів. Конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини. Завдання та функції правоохоронних органів. Поняття міжнародно-правових стандартів у діяльності правоохоронних органів України. Захист прав ув'язнених осіб та осіб, які перебувають у місцях несвободи.

Реалізація міжнародно-правових стандартів прав людини в системі виконання кримінальних покарань. Захист прав людини у випадках виникнення конфлікту з законом. Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах: а) обмеження, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод інших; б) обмеження, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення; в) обмеження, які офіційно оголошуються державою під час надзвичайного становища в державі, при якому життя нації перебуває під загрозою.

Головні детермінанти порушень прав людини правоохоронними органами та шляхи їх усунення. Попередження катувань та жорстокого поводження в

діяльності правоохоронних органів. Основні форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Основні напрямки реформування системи правоохоронних органів в аспекті забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини. Принцип недискримінації у роботі правоохоронця. Профілактика упереджень і стереотипів у роботі правоохоронця. Особливості запровадження нового Кримінального процесуального кодексу.

Принципи рівності та недискримінації в роботі правоохоронців. Правовий статус, гарантії діяльності та відповідальність працівника поліції. Зміст державного контролю за діяльністю поліції. Нагляд органів прокуратури за діяльністю поліції та повноваження судових органів щодо здійснення контролю. Громадський контроль за здійсненням правоохоронної діяльності. Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів. Оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів.

Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини правоохоронними органами Чернігівщини.

Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів. Адвокатура України як недержавний самоврядний інститут. Поняття адвокатської таємниці та її зв'язок з немайновими правами людини. Недержавні правозахисні організації України. Недержавні правозахисні організації Чернігівщини.

Тема 7. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини судовими органами України

Шляхи підвищення ефективності діяльності органів державної влади щодо захисту прав людини і громадянина. Місце судових і правоохоронних органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Роль міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини при здійсненні правосуддя. Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини судами України. Зміст права на правову допомогу й законодавчі акти України, що передбачають необхідність надання кожному правової допомоги. Створення дієвої системи надання безоплатної правової допомоги. правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні. Судовий захист прав і свобод громадянина. Вирішення питання судового захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. Суд як гарант прав особи. Конституційний контроль - принципи і форми захисту прав людини. Система конституційного контролю в Україні. Компетенція, принципи, форми захисту прав і свобод людини і громадянина в Конституційному Суді України. Конституційне подання та звернення. Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина. Захист прав обвинувачуваного і потерпілого в кримінальному судочинстві. Захист прав сторін в цивільному судочинстві. Захист в суді від свавілля чиновників. Звернення громадян – універсальний спосіб захисту їх прав і свобод.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Прак.	Сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та практичні аспекти міжнародно-правових стандартів прав людини					
1	Тема 1. Поняття та види міжнародно-правових стандартів прав людини	10	4	2	4
2	Тема 2. Механізм утворення міжнародно-правових стандартів прав людини	10	2	2	6
3	Тема 3. Боротьба держав проти масових і брутальних порушень прав людини	10	2	2	6
4	Разом за кредитом 1	30	8	6	16
5	Тема 4. Регіональні угоди і органи з прав людини	14	2	2	10
6	Тема 5. Міжнародно-правові стандарти окремих прав людини	16	2	2	12
7	Разом за кредитом 2	30	4	4	22
Змістовий модуль 2. Використання міжнародно-правових стандартів прав людини у правоохоронній діяльності в Україні					
9	Тема 6. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини правоохоронними та правозахисними органами України	16	2	2	12
10	Тема 7. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини судовими органами України	14	2	2	10
11	Разом за кредитом 3	30	4	4	22
12	Всього годин на дисципліну	90	16	14	60

1.3. Система поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини» є поточний та підсумковий контроль рівня знань студентів, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки студентів для виконання передбачених завдань. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті студентами в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять, виконання індивідуальних завдань і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять та консультацій, вирішення тестів під час виконання самостійної та контрольної роботи та опитувань здобувачів вищої освіти під час заслуховування рефератів та звітів про виконання індивідуальної роботи. Варіанти завдань до самостійних та контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Бали, які набрані здобувачем вищої освіти під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

Проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань здобувача вищої освіти після вивчення матеріалу з кожного змістовного модуля дисципліни. Цей вид контролю проводиться у формі тестування, варіанти завдань для якого знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку, визначеному навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу, з урахуванням результатів поточного та проміжного контролю знань, і оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться під час сесії за білетами з двома теоретичними запитаннями. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки. Залікові білети знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

У процесі поточного контролю здійснюється перевірка засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу, набуття ними вмінь та навичок щодо вирішення практичних ситуацій, здатності самостійного опрацювання окремих тем, публічного та письмового викладу конкретних питань дисципліни.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;
- виконання самостійних практичних завдань, зокрема, вирішення тестових завдань, написання юридичних диктантів;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;

- участь у науково-пошуковій та творчій роботі, в т.ч. виконання самостійної дослідної роботи;
- виконання контрольної роботи.

**Критерії оцінювання та система балів,
які здобувач вищої освіти може отримати за виконання певних видів
робіт:**

1)робота на семінарських заняттях	до 35 балів;
1.1. відповідь на семінарському занятті	до 5 балів;
1.2. реферат	до 5 балів;
1.3. тести	до 5 балів
1.4 юридичний диктант	до 5 балів
1.5. презентація	до 5 балів;
2)контрольна робота	до 5 балів;
3)робота на лекції (активність роботи, написання конспектів)	до 5 балів;
4) ведення конспекту самостійної роботи	до 5 балів;
5) інші види робіт (наукова робота, творчі завдання, реферування, участь в олімпіадах та круглих столах)	до 10 балів;
Всього балів за 100 бальною шкалою	60 балів
7) залік	до 40 балів;
Всього балів за 100 бальною шкалою	40 балів
Разом балів за 100 бальною шкалою	до 100 балів

Критерії оцінювання знань та самостійної роботи здобувача вищої освіти

- **Відповідь на семінарському занятті** оцінюється у балах за наступними критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, джерела), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати інформацію правового характеру, здатний презентувати власне розуміння, оцінку правових явищ, має досить міцні навички роботи з першоджерелами.

4 бали – здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і джерел), узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників; може дати порівняльну характеристику правових явищ, визначення понять, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; вміє узагальнювати та застосовувати набуті знання.

3 бали – здобувач вищої освіти загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стисло характеристику питання, загалом правильно розуміє юридичні терміни, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка.

2 бали – здобувач вищої освіти за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито.

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до семінарського заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито.

- **Реферат**, оцінюється у балах за наступними критеріями.

Реферат – поширений тип письмової самостійної роботи з дисципліни, який демонструє поглиблене опрацювання відповідної теми. У процесі підготовки реферату здобувач вищої освіти накопичує знання, вміння та навички роботи з різними інформаційними джерелами, готується до майбутніх курсових робіт. Реферат є одним з основних типів індивідуальних завдань, який підводить їх до роботи підвищеної складності, з елементами науковості, що виконується під час навчання.

Презентація реферату проходить в аудиторії на семінарському занятті, де розглядається дана тема, або може бути проведена індивідуально.

Критеріями оцінки змісту реферату є повнота висвітлення питання. Зрозумілість, наявність власної думки.

Кожен здобувач вищої освіти протягом семестру повинен підготувати один реферат на семінарське заняття.

- **Виконання тестових завдань або написання юридичного диктанту**, оцінюється у балах за наступними критеріями.

- **Виконання тестових завдань**

- 5 балів – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;
- 4 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;
- 3 бали – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;
- 2 бали – здобувач вищої освіти дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми.

- **Написання юридичного диктанту**

- 5 балів – точні та повні відповіді на всі терміни диктанту;
- 4 бали – точні відповіді та недостатньо повне пояснення терміну;
- 3 бали – не зовсім точні відповіді на всі терміни диктанту;
- 2 бали – здобувач вищої освіти намагався дати відповіді, але показав незадовільний рівень знань юридичних термінів з теми.

- **Презентація**

Презентації – виступи перед аудиторією зі слайдами або іншими візуальними матеріалами, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи, звіту про виконання самостійних завдань тощо. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного студента, так і колективними, тобто виступи двох та більше студентів.

- **За виконання контрольної роботи** здобувачі вищої освіти можуть отримати **max 5 балів**.

Завдання теоретичні на контрольній роботі.

- 5 балів – повна відповідь на питання;
- 4 бали – відповідь, яка позбавлена серйозних неточностей, але має окремі недоліки;
- 3 бали – неповна відповідь на запитання, в якій налічується не багато неточностей;
- від 0 до 2 балів неповна відповідь на запитання, в якій налічується багато неточностей, не достатнє володіння науковим апаратом.

- **Завдання тестові на контрольній роботі.**

Правильність виконання тестових завдань залежить від кількості вибраних правильних відповідей:

- 5 балів – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;
- 4 бали – точні відповіді на 75%-89% тестових питань;
- 3 бали – точні відповіді від 55% до 74 % тестових питань;
- 2 бали – здобувач вищої освіти дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань програмних питань.

- **Ведення конспекту лекцій (max 5 балів)** оцінюється за наступними критеріями: повнота, охайність, грамотність.

- 5 балів - наявність усіх компонентів лекцій, які відповідають усім вимогам;
- до 3 балів - неохайне оформлення;
- до 2 балів - відсутність у конспекті окремих лекцій або недостатньо повне відображення лекційного матеріалу у конспекті.

- **Ведення конспекту самостійної роботи (max 5 балів)** оцінюється за наступними критеріями: повнота, охайність, грамотність.

5 балів - наявність усіх компонентів кожної теми самостійної роботи, які відповідають усім вимогам;

до 4 балів - наявність усіх компонентів кожної теми самостійної роботи, але неохайне оформлення;

від 0 до 3 балів - за відсутності у конспекті окремих тем самостійної роботи або недостатньо повне відображення матеріалу з тем самостійного вивчення у конспекті.

- **Виконання самостійної дослідної роботи (max 10 балів).**

Тема має бути розкрита на належному рівні. Робота повинна мати творчий характер, продемонструвати аналітичні навички здобувача вищої освіти, його вміння працювати з бібліографією тощо.

Написання самостійної дослідної роботи практикується в учбовому процесі з метою набуття здобувачем вищої освіти необхідної професійної підготовки, формування навичок самостійного наукового пошуку, вивчення літератури по даній тематиці, аналіз різних точок зору, узагальнення матеріалу, формулювання висновків тощо.

Особливу увагу слід приділити оформленню науково-довідникового матеріалу, цитат та посилань на джерела.

- **Участь в олімпіадах, участь у науково-практичних конференціях, інтелектуальних іграх, складання порівняльних таблиць, схем ін. суспільна діяльність (max до 10 балів).**

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття та види міжнародно-правових стандартів прав людини

1. Поняття міжнародно-правових стандартів прав людини.
2. Види міжнародно-правових стандартів прав людини.
3. Міжнародно-правові стандарти громадянських (особистих) прав людини.
4. Міжнародно-правові стандарти економічних, соціальних та культурних прав людини.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Які основні напрями міжнародного співробітництва в галузі прав людини Ви знаєте?
2. Що являють собою міжнародні стандарти у галузі прав людини?
3. Коли виникла потреба існування міжнародних стандартів у галузі прав людини?
4. Що Ви розумієте під системою прав людини?
5. Які особисті права людини Ви знаєте?
6. Яка різниця між громадянськими та особистими правами?
7. У чому суть права на життя?
8. Що таке процедура «Хабеас корпус»?
9. Назвіть політичні права особи? Яке значення вони мають?
10. У чому, на Вашу думку, значення соціальних і економічних прав особи?
11. Назвіть основні економічні права особи.
12. Назвіть культурні права і свободи? Яке значення вони мають?
13. Яку роль відіграють культурні права у житті людини?
14. Що таке евтаназія? Яка перспектива її легалізації в Україні?
15. Назвіть новітні права людини, що стали ознакою глобалізації.
16. В чому, на Ваш погляд, проблемність біоетики?

Теми рефератів

- Права людини і науково-технічний прогрес.
- Правовий захист індивіда і його фізичної і психічної цілісності від досягнень біології, медицини, біохімії, генетики.
- Правові аспекти евтаназії, легального вживання наркотиків, клонування.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання:

Перелік прав людини, які підлягають дотриманню в усьому світі. Нормативний зміст загально визнаних прав і свобод людини. Припустимі легальні обмеження прав людини. Юридична природа і обов'язкова сила міжнародних стандартів прав людини.

Класифікація прав людини у сучасному міжнародному праві. Поділ прав людини за галузями регулювання: елементарні права, громадянські права, політичні права, соціально-економічні і культурні права, принцип недискримінації. Поділ прав людини за часом виникнення: перше покоління (елементарні, громадянські, політичні права): друге покоління (соціально-економічні і культурні права): третє покоління (права народів). Поділ прав людини за суб'єктом: індивідуальні (права людини) і колективні (права народів). Поділ прав людини по їх змісту: на позитивні і негативні.

Загальна декларація прав людини 1948 р. про права і свободи, які підлягають дотриманню в усьому світі. Комплексний характер прав особи. Перелік прав і свобод людини в Міжнародних пактах про права людини. Перелік прав і свобод людини в Конвенції про права дитини 1989 р.

Нормативний зміст міжнародних стандартів прав людини відповідно до Міжнародної Хартії прав людини.

Повага до приватного життя індивіда і його цілісності і суверенітет держави. Відставання правового регулювання гарантій прав людини від науково-технічного прогресу. Правові гарантії проти використання досягнень електроніки, які можуть спричинити порушення прав людини.

2. Знайдіть однотипні положення щодо захисту прав людини у Конституції України 1996 року та у Загальній декларації прав людини 1948 року.

3. Класифікуйте права людини і громадянина, **відобразіть** це у вигляді схеми.

4. У чому, на Вашу думку, полягає відставання правового регулювання гарантій прав людини від науково-технічного прогресу? Обґрунтуйте.

5. Що Ви знаєте про легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах? Якою є мета їх використання?

6. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Класифікація прав людини – це...
- Політичні права – це...
- Громадянські (особисті) права – це...
- Соціальні права – це...
- Економічні права – це...
- Культурні права – це...
- Право на працю – це...
- Право на життя – це...
- Свобода совісті – це...
- Приватне життя – це...
- Фізична і психічна цілісність – це...
- Науково-технічний прогрес – це...
- Стандарт – це...
- Евтаназія – це...
- Клонування – це...

- Біоетика – це...
- Генетика – це...
- Трансплантація – це...
- Обмеження прав і свобод людини – це...

Тема 2. Механізм утворення міжнародно-правових стандартів прав людини

1. Поняття механізму утворення міжнародно-правових стандартів.
2. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини первинними суб'єктами міжнародного права.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Що передувало створенню сучасної міжнародної системи захисту прав людини?
2. Кого вважають основним автором тексту Загальної декларації прав людини?
3. Що Ви знаєте про роль України у створенні ООН?
4. Яку роль відіграє ООН у захисті прав та свобод людини?
5. Назвіть головні органи ООН. Чому вони так називаються?
6. Вважається що механізм захисту прав людини ООН переживає кризу. Чому?
7. Які органи ООН, на Вашу думку, найбільш дієві у сфері захисту прав людини?
8. Назвіть міжнародні організації, що займаються питаннями захисту прав людини.
9. Як розуміти словосполучення «забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини»?
10. Які головні документи міжнародного характеру юридично закріплюють міжнародно-правові стандарти прав людини?
11. Які можна виділити етапи юридичного оформлення міжнародно-правових стандартів прав людини?
12. Що таке кодифікація? Що є метою кодифікації?

Теми рефератів

- Передумови виникнення інституту міжнародного захисту прав людини після Другої світової війни.
- Поняття імплементації міжнародних стандартів прав людини.
- Недержавні правозахисні організації України. Недержавні правозахисні організації Чернігівщини.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання:

Положення Статуту ООН про права людини і їх правове значення. Становлення принципу поваги прав людини у сучасному міжнародному публічному праві.

Повноваження органів ООН у галузі прав людини: Генеральної Асамблеї, Економічної і Соціальної Ради, Ради Безпеки. Міжнародного Суду, Секретаріату. Допоміжні постійні органи ООН у галузі прав людини: Комісія по правах людини,

її Підкомісія по попередженню дискримінації і захисту меншин. Комісія по положенню жінок. Тимчасові допоміжні органи ООН у галузі прав людини. Правова природа документів ООН з прав людини. Головні напрямки співробітництва держав у галузі прав людини у межах ООН.

Кодифікація і розвиток міжнародно-правових норм з прав людини. Механізми імплементації міжнародно-правових актів з прав людини. Термінологічні аспекти імплементації міжнародно-правових прав людини. Концепція здійснення норм міжнародного публічного права. Доктрина співвідношення міжнародного та національного права. Особливості здійснення міжнародно-правових норм з прав людини.

Система засобів імплементації міжнародних стандартів прав людини. Механізми імплементації міжнародно-правових актів з прав людини. Термінологічні аспекти імплементації міжнародних норм щодо прав людини.

Міжнародні засоби імплементації. Система міжнародних засобів імплементації у рамках ООН. Доповіді держав. Розгляд скарг держав-учасниць конвенції на порушення іншою державою-учасницею своїх зобов'язань у галузі прав людини. Розгляд індивідуальних скарг осіб. Факультативний протокол 1966 р. до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 р. Конвенційні органи міжнародної імплементації стандартів прав людини.

Співвідношення міжнародного і внутрішньо-державного права у забезпеченні прав людини. Принципи невтручання у внутрішні справи держав (п. 7 ст. 2 Статуту ООН) Справи виключної компетенції держави. Справи, що регулюються виключно нормами міжнародного публічного права. Справи, які держави можуть врегулювати за допомогою міжнародно-правових норм.

Національні засоби імплементації. Національні механізми і процедури імплементації міжнародних прав людини. Ратифікація, приведення у відповідність з міжнародними зобов'язаннями законодавства країни, її судової і адміністративної практики.

Імплементація міжнародних стандартів прав людини внаслідок діяльності недержавних організацій. Засоби діяльності недержавних організацій: розслідування брутальних порушень прав людини, публічне обговорення порушень прав людини, публічні доповіді про стан дотримання прав людини, петиції до ООН, інших міжнародних організацій, виявлення фактів, прямі контакти з жертвами порушень прав. Участь недержавних організацій у розробці міжнародно-правових норм у галузі прав людини.

2. Випишіть із Статуту ООН положення, що стосуються поваги до прав людини.

3. Змоделюйте найбільш доцільну, на Ваш погляд, структуру міжнародних організацій з захисту прав людини.

4. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Міжнародна хартія прав людини – це...
- ООН – це...
- Генеральна Асамблея ООН – це...

- Центр з прав людини – це...
- ЕКОСОП – це...
- Рада Безпеки ООН – це...
- Комітет з прав людини – це...
- Головні органи ООН – це...
- Кодифікація – це...
- Імплементация – це...

Тема 3. Боротьба держав проти масових і brutальних порушень прав людини

1. Особливості відповідальності в сучасному міжнародному праві.
2. Поняття, ознаки та принципи міжнародного судочинства щодо захисту прав і свобод людини.
3. Міжнародний суд ООН та інші суди міжнародного характеру щодо захисту прав і свобод людини.
4. Правовий статус суддів міжнародних судів у сфері прав людини.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Що таке міжнародно-правова відповідальність?
2. Що таке міжнародно-правові санкції?
3. Що є підставою міжнародно-правової відповідальності?
4. Коли був створений Міжнародний суд ООН?
5. Яке значення для системи міжнародного судочинства має Римський статут?
6. Назвіть основні принципи міжнародного судочинства щодо захисту прав і свобод людини?
7. Які універсальні Міжнародні суди Вам відомі?
8. Які регіональні Міжнародні суди Вам відомі?
9. Назвіть місцезнаходження Міжнародного суду.
10. Коли набув чинності статут Міжнародного суду?
11. Чи існують відмінності між Міжнародним судом та Міжнародним кримінальним судом? Якщо так, то які?

Теми рефератів

- Геноцид - тяжкий злочин проти людства.
- Міжнародний кримінальний суд.
- Міжнародний трибунал по Югославії.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання:

Міжнародно-правова відповідальність і санкції за порушення міжнародних стандартів прав людини.

Політичні і економічні передумови порушень прав людини. Сутність, і проблеми визначення масштабів порушення прав людини.

Зобов'язання держав дотримуватись міжнародних стандартів прав людини і збереження загального миру і безпеки. Зобов'язання держав дотримуватись міжнародних стандартів прав людини і забезпечення демократії.

Дотримання міжнародних стандартів прав людини в Україні.

Конвенція про заборону злочину геноциду і покарання за нього 1948 р.

Міжнародна боротьба з расовою дискримінацією. Юридичне поняття расової дискримінації. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. Міжнародна боротьба з ксенофобією, антисемітизмом.

Проект Кодексу злочинів проти миру і безпеки людства. Визначення міжнародних злочинів і злочинів міжнародного характеру. Міжнародно-правове значення проекту Кодексу.

2. Охарактеризуйте процес призначення суддів Міжнародного суду. В чому його особливості?

3. Компетенція міжнародного кримінального суду обмежена трьома видами злочинів. Назвіть їх, охарактеризуйте. Який зв'язок існує між ними?

4. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Геноцид – це...
- Расизм – це...
- Расова дискримінація – це...
- Ксенофобія – це...
- Міжнародно-правова відповідальність – це...
- Міжнародний трибунал – це...
- Санкції – це...
- Міжнародний злочин – це...
- Воєнні злочини
- Злочини проти людяності
- Апартеїд – це...
- Фашизм – це...

Тема 4. Регіональні угоди і органи з прав людини

1. Система регіональних органів у міжнародному механізмі захисту прав людини.
2. Європейська система захисту прав людини.
3. Європейська система правових актів, що визначають міжнародно-правові стандарти захисту прав людини.
4. Європейський суд з прав людини.
5. Захист прав людини та громадянина в Європейському Союзі.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Яку роль відіграє Загальна декларація прав людини у процесі регіональної стандартизації прав особи?
2. Як розуміти словосполучення «європейські стандарти прав людини»?

3. Які головні документи з прав людини, прийняті європейськими організаціями, юридично закріплюють міжнародно-правові стандарти прав людини?
4. Коли набула чинності Європейська конвенція прав людини і основоположних свобод?
5. Які можна виділити спеціальні конвенції Ради Європи, що визначають міжнародно-правові стандарти окремих прав людини?
6. Які організації Ради Європи призначені забезпечувати контроль за дотриманням прав людини?
7. Назвіть відомі Вам загальноєвропейські акти з питань захисту прав людини.
8. Коли і з якою метою було створено Раду Європи?
9. Коли Україна стала членом Ради Європи?
10. На які держави поширюється юрисдикція Європейського Суду?

Теми рефератів

- Особливості регіональних систем захисту прав людини.
- Європейська конвенція прав людини 1950 р. і протоколи № 1-11 до неї.
- Рада Європи і Європейський Союз: функції і повноваження з прав людини.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Необхідність регіональних угод і органів з прав людини.

Міжамериканська система захисту прав людини. Джерела. Механізм для імплементації міжнародних зобов'язань. Функції існуючих органів з прав людини. Порівняння з європейською системою захисту прав людини. Прецеденти.

Африканська система захисту прав людини. Африканська хартія прав людини і прав народів 1981 р. Механізм імплементації, її ефективність.

Регіональні стандарти прав людини щодо переліку прав і свобод. Конвенція про захист прав і свобод 1950 р. і протоколи №1-11. Американська конвенція про права людини 1969 р. Додатковий протокол до Американської конвенції про права людини у галузі економічних, соціальних і культурних прав 1988 р. і Протокол до Американської конвенції про права людини про скасування смертної кари 1990 р., Африканська хартія прав людини і прав народів 1981 р. Конвенція СНД про права і основні свободи людини 1995 р.

2. Змоделюйте механізм проходження заяви з приводу порушення прав людини в органах Ради Європи, що здійснюють нагляд за дотриманням прав людини.

3. У чому, на Вашу думку, полягають особливості регіональних систем захисту прав людини? Обґрунтуйте.

4. Яку роль у механізмі захисту прав людини відіграє Європейський Суд? Обґрунтуйте свою позицію.

5. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Прецедент – це...
- Скарга – це...
- Позов – це...

- Рада Європи – це...
- Європейський Союз – це...
- СНД – це...
- ОБСЄ – це...
- ПАРЄ – це...
- ЄСПЛ – це...
- Комітет міністрів – це...
- НАТО – це...

Тема 5. Міжнародно-правові стандарти окремих прав людини

1. Міжнародно-правові стандарти прав корінних народів, національних, етнічних, релігійних і мовних меншин.
2. Міжнародно-правові стандарти прав жінок.
3. Міжнародно-правові стандарти прав дітей.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Які міжнародно-правові стандарти прав людини визначає Загальна декларація прав людини?
2. Розкрийте зміст понять «народ» і «населення»?
3. Назвіть фундаментальні права народів?
4. Як слід розуміти права народів на рівність, самовизначення і суверенітет?
5. Як Ви розумієте право народів на мир і самозахист?
6. В яких міжнародних угодах закріплені права народів?
7. Які критерії віднесення людей до етнічних, лінгвістичних, релігійних, культурних та інших меншин?
8. В чому Ви вбачаєте причини залежності та дискредитації жінок?
9. Наведіть приклади нерівноправності жінок в суспільстві.
10. В чому, на Вашу думку, полягає специфіка прав дитини?
11. Які, окрім Декларації, існують універсальні міжнародні угоди, що визначають стандарти прав людини?
12. У чому полягає зміст міжнародно-правових стандартів:
 - а) національних, етнічних, релігійних і мовних меншин;
 - б) жінок;
 - в) дітей;
 - г) біженців;
 - д) осіб з обмеженими фізичними можливостями?

Теми рефератів

- Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок 1979 р.
- Конвенція про права дитини 1989р.
- Захист прав біженців та внутрішньо переміщених осіб.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Міжнародно-правові стандарти прав осіб, що належать до певних груп населення. Особливість та співвідношення понять «права людини» і «права народів». Захист прав осіб, що належать до національних та мовних меншин. Захист прав корінних народів.

Нормативний зміст прав народів. Нормативне закріплення переліку прав народів в Статуті ООН, Африканській хартії прав людини і прав народів 1981 р. та інших міжнародних документах. Право народів і націй на рівноправ'я і самовизначення. Право народів на мир. Право народів на розвиток. Право народів на культурний релятивізм. Сучасне розуміння права народів і націй на рівноправ'я і самовизначення. Можливі обмеження прав народів.

Загальне визнання недискримінаційної практики надання пільг окремим групам індивідів для забезпечення їм можливості користування правами людини.

Принцип рівності чоловіків і жінок. Права дитини. Фізичні і психічні особливості дитини - соціальні передумови додаткового захисту їх прав. Захист прав осіб із інвалідністю. Захист прав мігрантів, що працюють. Захист прав пацієнтів.

2. Перелічить пільги жінок, що існують у зв'язку з вагітністю та пологами за українським законодавством.

3. Які приклади дискримінації жінок Ви знаєте з історії? У чому, на Вашу думку, причина феміністичного руху?

4. Чому Конвенцію з прав дитини 1989р. називають світовою Конституцією прав дитини? **Обґрунтуйте** свою відповідь.

5. Ст.1 естонського Закону про культурні автономії національних меншин 1993 р. проголошує: «У якості національної меншини... розуміються громадяни Естонії, які:

- проживають на території Естонії;
- мають давні, надійні та стійкі зв'язки з Естонією;
- відрізняються від Естонців своєю етнічною приналежністю, своєрідністю культури, релігією або мовою;
- керуються бажанням спільними зусиллями зберегти свої культурні традиції, релігію або мову, що слугують основою для їх спільної ідентичності».

Згідно ст.2 цього Закону, культурні самоврядування національних меншин можуть створювати особи з числа німецьких, російських, шведських і єврейських національних меншин і особи, приналежні до національних меншин чисельністю більше 3000 чоловік.

Питання:

- Що розуміється під поняттям «національна меншина» в Естонії?
- Чи є національною меншиною за Законом латиші, яких в Естонії близько 2700 чоловік, поляки – менше 2000 чоловік?
- Як дані положення співвідносяться із міжнародними стандартами?

6. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Народ – це...
- Нація – це...
- Населення – це...
- Дитина – це...
- Жінка – це...
- Рівність – це...
- Національні меншини – це...
- Мігрант – це...
- Біженець – це...
- Депортація – це...
- Дискримінація – це...
- Фемінізм – це...
- Шовінізм – це...
- Агресія – це...

Тема 6. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини правоохоронними та правозахисними органами України

1. Поняття міжнародно-правових стандартів у діяльності правоохоронних органів України.
2. Реалізація міжнародно-правових стандартів прав людини в системі виконання кримінальних покарань.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Що таке правоохоронний орган?
2. Що таке правоохоронна діяльність?
3. Що являє собою правозахисний орган?
4. Що є правовою основою діяльності поліції згідно зі ст.3 ЗУ «Про Національну поліцію»?
5. Які основні правові підстави дотримання МПСПЛ правоохоронними та правозахисними органами України?
6. Які види міжнародно-правових стандартів прав людини підлягають дотриманню правоохоронними та правозахисними органами України?
7. Що ви знаєте про «Десять правозахисних стандартів для правоохоронних органів»?
8. Коли були прийняті Основні положення про роль адвокатів?
9. Дайте визначення поняття «катування».
10. Назвіть основні тези Кодексу поведінки посадових осіб і підтримки правопорядку.

Теми рефератів

- Поняття правоохоронної діяльності.
- Конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини.
- Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Система правоохоронних органів України. Забезпечення прав людини як одне з основних завдань правоохоронних органів. Завдання та функції правоохоронних органів. Захист прав ув'язнених осіб та осіб, які перебувають у місцях несвободи.

Захист прав людини у випадках виникнення конфлікту з законом Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах: а) обмеження, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод інших; б) обмеження, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення; в) обмеження, які офіційно оголошуються державою під час надзвичайного становища в державі, при якому життя нації перебуває під загрозою.

Головні детермінанти порушень прав людини правоохоронними органами та шляхи їх усунення. Попередження катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів. Основні форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Основні напрямки реформування системи правоохоронних органів в аспекті забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини. Принцип недискримінації у роботі правоохоронця. Профілактика упереджень і стереотипів у роботі правоохоронця. Особливості запровадження нового Кримінального процесуального кодексу.

Принципи рівності та недискримінації в роботі правоохоронців. Правовий статус, гарантії діяльності та відповідальність працівника поліції. Зміст державного контролю за діяльністю поліції. Нагляд органів прокуратури за діяльністю поліції та повноваження судових органів щодо здійснення контролю. Громадський контроль за здійсненням правоохоронної діяльності. Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів. Оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини правоохоронними органами Чернігівщини.

Адвокатура України як недержавний самоврядний інститут. Поняття адвокатської таємниці та її зв'язок з немайновими правами людини.

2. У чому полягає специфіка дотримання МПСПЛ правоохоронними органами України? **Обґрунтуйте.**

3. Розкрийте зміст основних тез Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями. Чому вони називаються «Правила Мандели»?

2. Підготуйте есе на тему: «Моя поліція – мене береже».

3. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Правоохоронний орган – це...
- Правоохоронна діяльність – це...
- Правозахисна організація – це...
- Функції правоохоронних органів – це...
- Громадський контроль – це...
- Принцип недискримінації – це...
- Адвокатська таємниця – це...
- Легальні обмеження прав і свобод людини – це...
- Адвокатура – це...
- Прокуратура – це...
- Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів – це...
- Забезпечення прав людини – це...

Тема 7. Дотримання міжнародно-правових стандартів прав людини судовими органами України

1. Роль міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини при здійсненні правосуддя.
2. Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини судами України.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Що означає «право людини і громадянина на справедливий судовий розгляд»?
2. Які можна виділити правові підстави дотримання МПСПЛ судовими органами України?
3. У чому полягає специфіка дотримання МПСПЛ при вирішенні національними судами судових справ, пов'язаних із захистом прав людини або відновленням порушеного права?
4. Що Ви знаєте про «Пекінські правила»?
5. В чому суть і яке значення Рекомендації № 6 R (87) 18 Комітету міністрів Ради Європи «Щодо спрощення кримінального правосуддя»?
6. Яким правом у всіх випадках повинна забезпечуватися особа, яка потерпіла від злочину?
7. Коли Україна визнала юрисдикцію ЄСПЛ?
8. Чи передбачена в Україні кримінальна відповідальність за умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду?
9. Який характер мають рішення й постанови ЄСПЛ? Як Ви це розумієте?
10. Які недоліки національної судової практики щодо рішень Європейського суду Ви можете назвати?
11. Згідно із Висновку № 9 (2006) Консультативної ради європейських суддів хто в Україні відповідає за застосування європейського права?

Теми рефератів:

- Правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні.
- Звернення громадян – універсальний спосіб захисту їх прав і свобод.
- Захист прав обвинувачуваного і потерпілого в кримінальному судочинстві.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Шляхи підвищення ефективності діяльності органів державної влади щодо захисту прав людини і громадянина. Місце судових і правоохоронних органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Зміст права на правову допомогу й законодавчі акти України, що передбачають необхідність надання кожному правової допомоги. Створення дієвої системи надання безоплатної правової допомоги. Судовий захист прав і свобод громадянина. Вирішення питання судового захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. Суд як гарант прав особи. Конституційний контроль - принципи і форми захисту прав людини. Система конституційного контролю в Україні. Компетенція, принципи, форми захисту прав і свобод людини і громадянина в Конституційному Суді України. Конституційне подання та звернення. Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина. Захист прав сторін в цивільному судочинстві. Захист в суді від свавілля чиновників.

2. Яка правова природа рішень (практики) Європейського суду з прав людини? Чи можна вважати рішення ЄСПЛ джерелом права для українських судів? Обґрунтуйте.

3. В ч. 3 ст. 8 Конституції передбачено, що «норми Конституції є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується». Як Ви розумієте дану норму?

3. Підготуйте есе на тему: «Суд як гарант прав особи».

4. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Міжнародно-правові стандарти прав людини»:

- Судовий захист – це...
- Безоплатна правова допомога – це...
- Право на справедливий судовий розгляд – це...
- Судовий прецедент – це...
- Конституційний контроль – це...
- Конституційне подання – це...
- Конституційне звернення – це...
- Жертва злочину – це...
- Обвинувачений – це...
- Потерпілий – це...

III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття міжнародно-правових стандартів прав людини.
2. Види міжнародно-правових стандартів прав людини.
3. Міжнародно-правові стандарти громадянських (особистих) прав людини.
4. Міжнародно-правові стандарти економічних, соціальних та культурних прав людини.
5. Правові аспекти евтаназії, легального вживання наркотиків, клонування.
6. Юридична природа і обов'язкова сила міжнародних стандартів прав людини.
7. Класифікація прав людини у сучасному міжнародному праві.
8. Нормативний зміст міжнародних стандартів прав людини відповідно до Міжнародної Хартії прав людини.
9. Поняття механізму утворення міжнародно-правових стандартів.
10. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини первинними суб'єктами міжнародного права.
11. Передумови виникнення інституту міжнародного захисту прав людини після Другої світової війни.
12. Поняття імплементації міжнародних стандартів прав людини.
13. Положення Статуту ООН про права людини і їх правове значення. Становлення принципу поваги прав людини у сучасному міжнародному публічному праві.
14. Повноваження органів ООН у галузі прав людини.
15. Кодифікація і розвиток міжнародно-правових норм з прав людини.
16. Механізми імплементації міжнародно-правових актів з прав людини.
17. Співвідношення міжнародного і внутрішньо-державного права у забезпеченні прав людини.
18. Національні механізми і процедури імплементації міжнародних прав людини.
19. Імплементація міжнародних стандартів прав людини внаслідок діяльності недержавних організацій.
20. Участь недержавних організацій у розробці міжнародно-правових норм у галузі прав людини.
21. Особливості відповідальності в сучасному міжнародному праві.
22. Поняття, ознаки та принципи міжнародного судочинства щодо захисту прав і свобод людини.
23. Міжнародний суд ООН та інші суди міжнародного характеру щодо захисту прав і свобод людини.
24. Правовий статус суддів міжнародних судів у сфері прав людини.
25. Геноцид - тяжкий злочин проти людства.
26. Міжнародний кримінальний суд.
27. Міжнародно-правова відповідальність і санкції за порушення міжнародних стандартів прав людини.
28. Конвенція про заборону злочину геноциду і покарання за нього 1948 р.

29. Система регіональних органів у міжнародному механізмі захисту прав людини.
30. Європейська система захисту прав людини.
31. Європейська система правових актів, що визначають міжнародно-правові стандарти захисту прав людини.
32. Європейський суд з прав людини.
33. Захист прав людини та громадянина в Європейському Союзі.
34. Особливості регіональних систем захисту прав людини.
35. Європейська конвенція прав людини 1950 р. і протоколи № 1-11 до неї.
36. Рада Європи і Європейський Союз: функції і повноваження з прав людини.
37. Необхідність регіональних угод і органів з прав людини.
38. Африканська хартія прав людини і прав народів 1981 р.
39. Механізм імплементації, її ефективність.
40. Регіональні стандарти прав людини. Конвенція про захист прав і свобод 1950 р. і протоколах №1-11.
41. Міжнародно-правові стандарти прав корінних народів, національних, етнічних, релігійних і мовних меншин.
42. Міжнародно-правові стандарти прав жінок.
43. Міжнародно-правові стандарти прав дітей.
44. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок 1979 р.
45. Конвенція про права дитини 1989р.
46. Захист прав біженців та внутрішньо переміщених осіб.
47. Міжнародно-правові стандарти прав осіб, що належать до певних груп населення.
48. Захист прав осіб із інвалідністю.
49. Поняття міжнародно-правових стандартів у діяльності правоохоронних органів України.
50. Реалізація міжнародно-правових стандартів прав людини в системі виконання кримінальних покарань.
51. Поняття правоохоронної діяльності.
52. Конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини.
53. Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів.
54. Принципи рівності та недискримінації в роботі правоохоронців.
55. Недержавні правозахисні організації України. Недержавні правозахисні організації Чернігівщини.
56. Роль міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини при здійсненні правосуддя.
57. Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини судами України.
58. Правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні.
59. Судовий захист прав і свобод громадянина.

60. Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина.

IV. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лист. 1950 р. (із змінами, внес. Протоколом № 11) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.
6. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
7. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
8. Конвенція проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789.
9. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийн. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858.
10. Конституція України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 груд. 1966 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 груд. 1966 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
13. Неапольська політична декларація і Глобальний план дій проти організованої транснаціональної злочинності. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_787.
14. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерполу від 13 черв. 1956 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142.
15. Статут Організації Об'єднаних націй року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Підручники та навчальні посібники:

1. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб. Київ, 2011. 382 с.

2. Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Белов Д.М., Данканич М.М. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина – Ужгород, 2003.- 57 С.
3. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. Київ, 2006. 336 с.
4. Матвієнко В.М. Україна в міжнародних організаціях. Історія та сучасність: навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київ. ун-т», 2014. 287 с.
5. Міжнародне право: словник-довідник / за заг. ред. Т.Л. Сироїд. Харків : Юрайт. 2014. 404 с.
6. Міжнародне публічне право : навч. посіб. / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко; за заг. ред. В.Е. Теліпко. Київ: Центр учб. літ., 2010. 608 с.
7. Міжнародне співробітництво правоохоронних органів у сфері боротьби зі злочинністю з використанням можливостей Інтерполу та Європолу: наук.-метод. рек. / уклад.: Д.В. Галкін, Т.М. Малиновська, І.О. Святокум. Харків: Вид-во ХНУВС, 2016. 38 с.
8. Міжнародні організації: навч. посібник / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З. Кутайні. Київ, 2007. 440 с.
9. Міжнародні стандарти, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань та діяльності органів і установ виконання покарань: методичні рекомендації / уклад. О.В. Романюк, В.О. Човган. Біла Церква, 2016. 131 с.
10. Управление Гражданской полицией ООН : монография / под общ. ред. А.М. Бандурки. Харьков : Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2003. 425 с.
- 11.Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. М. Дженіс, Р. Кей, Е. Бредні. Пер. з англ. К.: «АртЕк», 1997. 624 с.
- 12.Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: Підручник. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 350 с.
- 13.Ладиченко В.В. Права і свободи людини: навч. посібник / В.В. Ладиченко, В.І. Орленко, Ю.І. Крегул. К.: КНТЕУ, 2003. 221 с.
- 14.Міжнародне право: навч. посіб. / за ред. М. В. Буроменського. К. : Юрінком Інтер, 2005. 336 с.
- 15.Міжнародне публічне право: підручник / за ред. В. М. Репецького. 2-ге вид., стер. К. : Знання, 2012. 437 с.
- 16.Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
- 17.Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина: Навч.посіб.- К.: Атіка, 2004. 464 с.